

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Фізичний факультет

Затверджую
Декан фізичного факультету

« 22 » 09 2020 р.

Макарець М.В.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
асистентської педагогічної практики аспірантів фізичного факультету

рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
спеціальність 104 Фізика та астрономія
освітньо-наукова програма «Фізика та астрономія»

Погоджено
Гарант освітньо-наукової
програми «Фізика та астрономія»

« 22 » 09 2020

Зеленський С.Є.

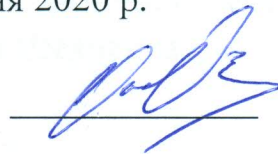
Київ -2020

Розробники:

- Зеленський С.Є., професор кафедри оптики, заступник декана з наукової роботи фізичного факультету, гарант освітньо-наукової програми «Фізика та астрономія»;
- Оліх О.Я., професор кафедри загальної фізики, голова науково-методичної комісії фізичного факультету.

Обговорено та рекомендовано науково-методичною комісією фізичного факультету, протокол № 34 від 18 вересня 2020 р.

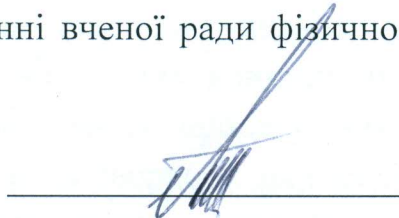
Голова науково-методичної комісії

Оліх О.Я.

Затверджено на засіданні вченої ради фізичного факультету, протокол № 2 від 22 вересня 2020 р.

Голова вченої ради

Макарець М.В.

Програма асистентської педагогічної практики аспірантів складена відповідно до освітньо-наукової програми «Фізика та астрономія» підготовки докторів філософії зі спеціальності 104 Фізика та астрономія, за якою здійснюється підготовка докторів філософії на фізичному факультеті, «Програми асистентської педагогічної практики аспірантів/ад'юнктів Київського національного університету імені Тараса Шевченка», затвердженої в.о. проректора з наукової роботи 07.07.2015 р., та «Положення про асистентську педагогічну практику аспірантів/ад'юнктів Київського національного університету імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом ректора від 28.05.2020 №162.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теорія і практика навчально-виховної роботи на кафедрах фізичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою асистентської педагогічної практики аспірантів є оволодіння аспірантами сучасними методами, формами та засобами навчання, у тому числі дистанційного, формування в них на базі одержаних у ЗВО знань із базових психолого-педагогічних дисциплін, професійних навичок та вмінь для вирішення конкретних навчально-виховних задач в умовах реального педагогічного процесу, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності. В результаті проходження асистентської педагогічної практики у аспірантів повинні бути сформовані організаторські, комунікативні й дослідницькі вміння викладача ЗВО, необхідні для забезпечення провідних аспектів педагогічної діяльності: навчальної, методичної, виховної й дослідницької роботи.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування та розвиток професійно-педагогічних навичок та умінь викладача вищої школи;
- створення умов для професійної адаптації аспірантів, залучення їх до активної діяльності як викладачів та кураторів академічних груп;
- оволодіння аспірантами комунікативними вміннями, необхідними для спілкування зі студентами та викладачами, у тому числі з використанням дистанційних технологій;

- вироблення у аспірантів навичок самостійності у підготовці та проведенні різних форм роботи зі студентами та особистої відповідальності за якість та ефективність цієї роботи;
- вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;
- ознайомлення з організацією освітнього процесу на фізичному факультеті КНУТШ;
- вибір та використання ефективних прийомів і методів навчання та контролю за пізнавальною діяльністю студентів;
- аналіз та узагальнення передового досвіду викладання;
- аналіз робочих програм навчальних дисциплін;
- набуття умінь самоаналізу педагогічної майстерності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми «Фізика та астрономія», при проходженні асистентської педагогічної практики аспіранти повинні здобути такі загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
3. Здатність генерувати нові ідеї та застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).
6. Здатність працювати в міжнародному контексті.
7. Здатність працювати автономно та в команді.
8. Здатність розробляти та управляти проектами.
9. Навики здійснення безпечної діяльності.
10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
11. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, нести повну відповідальність за самостійно виконану роботу.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми «Фізика та астрономія», при проходженні асистентської педагогічної практики аспіранти повинні:

- знати основи теорії твердого тіла та процесів взаємодії електромагнітного випромінювання з молекулами та кристалами, основи теорії та методики експериментальних досліджень властивостей матеріалів;
- знати методи чисельних розрахунків і обробки результатів експериментів і спостережень; знати програмні пакети - GAUSSIAN, MATLAB, Mathematica, Origin; вміти обирати відповідні програмні пакети для наукових розрахунків;
- володіти здатністю презентувати результати своїх досліджень на наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову (в першу чергу - англійську) у науковій діяльності;
- формулювати висновки фізичних досліджень у формі, що відповідає можливостям сприйняття не спеціалістів;
- аналізувати наукові праці, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання; здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми; здійснювати процедуру встановлення цінності джерел наукової інформації шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами;
- отримати ґрунтовні знання предметної області та розуміння професії; знати праці провідних вчених та фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження.

2. Асистентська педагогічна практика аспірантів освітньо-наукової програми «Фізика та астрономія» на фізичному факультеті включає такі елементи:

- навчальна діяльність аспіранта;
- методична діяльність аспіранта;
- виховна діяльність аспіранта;

3. Кількість годин (кредитів), які відводяться на проходження асистентської педагогічної практики аспірантів фізичного факультету (визначається діючим навчальним планом за освітньо-науковою програмою «Фізика та астрономія» спеціальності 104 Фізика та астрономія та діючим «Положенням про асистентську педагогічну практику аспірантів/ад'юнктів»: загальний обсяг практики 10 кредитів, з них:

- 3 кредити – тренінг «Сучасні освітні технології у вищій школі»;
- 3 кредити – проведення навчальних занять;

- 4 кредити – проведення методичної, організаційно-педагогічної та виховної роботи.

4. Асистентська педагогічна практика аспірантів фізичного факультету проводиться на другому році навчання в аспірантурі паралельно з теоретичним навчанням та науково-дослідницькою роботою. Тривалість практики визначається діючим навчальним планом за освітньо-науковою програмою «Фізика та астрономія» спеціальності 104 Фізика та астрономія.

5. Форма підсумкового контролю успішності проходження асистентської педагогічної практики аспірантів фізичного факультету – диференційований залік.

6. Засобами діагностики успішності навчання є аналіз результатів навчальної, методичної, виховної та науково-дослідної роботи аспірантів. Оцінювання результатів практики здійснюється керівником практики та екзаменаційною комісією за 100-бальною шкалою відповідно до процедури та вимог, викладених у діючому «Положенні про асистентську педагогічну практику аспірантів».

7. Рекомендованими складовими асистентської педагогічної практики аспірантів освітньо-наукової програми «Фізика та астрономія» є такі види робіт:

- планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять;
- проведення різних видів навчальних занять за розкладом;
- виготовлення дидактичного матеріалу;
- перевірка виконання завдань студентами;
- проведення консультацій для студентів;
- підготовка і проведення позааудиторних заходів;
- ознайомлення аспірантів з особливостями організації освітнього процесу у КНУТШ, на фізичному факультеті, на профільній кафедрі;
- ознайомлення зі змістом освіти на фізичному факультеті і на профільній кафедрі (ознайомлення з освітньо-професійними програмами, робочими програмами навчальних дисциплін, підручниками, посібниками, методичними рекомендаціями, тощо);
- складання звітних документів проходження асистентської педагогічної практики;

- відвідування та аналіз занять викладачів профільної кафедри та аспірантів;
- ознайомлення з організацією виховної роботи у КНУТШ, на фізичному факультеті, на профільній кафедрі;
- планування, підготовка і проведення виховних заходів в академічній групі;
- відвідання та аналіз виховних заходів, які проводять інші аспіранти та викладачі профільної кафедри;

8. Зміст робіт, які плануються для виконання аспірантом під час асистентської педагогічної практики, і розклад їх виконання визначаються керівником практики аспіранта.

9. Рекомендована література

1. Освітньо-наукова програма «Фізика та астрономія» на здобуття освітньо-наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 104 «Фізика та астрономія» https://www.phys.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/04/ONP_PhA_2018.pdf.
2. Програма асистентської педагогічної практики http://asp.univ.kiev.ua/doc/OND/Program_APP_2015.pdf.
3. Положення про асистентську педагогічну практику аспірантів/ад'юнктів Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Введено в дію наказом ректора від 28.05.2020 №162 http://asp.univ.kiev.ua/doc/OND/Pedagogical_practice_2020.pdf.
4. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
5. Андрущенко В. , Губерський Л. Філософія як теорія та методологія розвитку освіти / Андрущенко В. ,Губерський Л. – К.: «МП Леся», 2012. – 568 с.
6. Виховна робота в закладах освіти України. Випуск II. Збірник нормативних документів та методичних рекомендацій. – К.: ІЗМН, 1998. – 335 с.
7. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Метод. посібник для студ. магістратури. – Житомир, 2003. – 232 с.
8. Власова О.І. Методика викладання психології. Підручник. – К.: Геопринт, 2011. – 340 с.

9. Демчук В.С., Соловей М.І. Виховна робота наставника академічної групи студентів вищого закладу освіти. – К.: ДДЛУ, 2000. – 68 с.
10. Які аспекти формування національної культури студентської молоді: Зб. наукових статей. - К.: ІЗМН, 1997. – 120 с.
11. Євтух М.Б. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: монографія / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К. : КНЕУ, 2010. – 248 с.
12. Єрмаков І.Г. Виховання життєтворчості: моделі виховних систем. – Харків: Вид. група “Основа”, 2006. – 224 с.
13. Заболотська О. Формування та розвиток студента як індивідуальності // Вища освіта України. – 2005. – №2. – С. 88-93.
14. Зварич І.М. Теоретичні і методичні основи оцінювання педагогічної компетентності викладачів США : навч. посібник / І.М. Зварич. – К.: Фенікс, 2012. – 148 с.
15. Іздебська В. студентське самоврядування як чинник формування самосвідомості молоді // Рідна школа. – 2000. – №11. – С. 26-28.
16. Кошечко Н.В. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник / Н.В. Кошечко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. – 114 с.
17. Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи. – К.: Ленвіт, 2009. – 213 с.
18. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 471 с.
19. Куратори академічної групи: Метод. рекомендації щодо проведення виховної роботи зі студентами. – К.: ДАЖКГ, 2002. – 36 с.
20. Кучерявий О.Г. Модульно-розвивальне навчання у вищій школі: аспекти проектування : монографія. – К. : Слово, 2012. – 280 с.
21. Лузан П., Зайцева І. Академічна група в контексті проблем виховання студентської молоді // Освіта і управління. – 2002. – Т. 5. – №1. – С. 151-156.
22. Мартинюк І.В. Національне виховання: теорія і методологія: Метод. посібник. – К.: ІСДО, 1995. – 100 с.
23. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник / О.В. Малихін, І.Г.Павленко, О.О.Лаврентьева, Г.І.Матукова. – К.: КНТ , 2014. – 262с.
24. Методичні рекомендації до планування виховної роботи з студентами у вищих навчальних закладах освіти III-IV рівнів акредитації // Інформ. зб. Міносвіти України. – 1998. – №17-18. – С. 50-53.
25. Молодь і закон: Збірник нормативних актів і документів з проблем виховання студентської молоді / За заг. ред. Н.І. Косаревої. – К.: ІЗМН, 1997. – 352 с.

26. Муніч Н.В. Методика викладання у вищій школі : методичний посібник (для магістрів) / Н.В. Муніч. – К.: ПП Дірект Лайн, 2015. – 80с.
27. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні // Освіта України. – 2004. – 3 грудня.
28. Організація, форми та методи виховної роботи серед студентів колективами кафедр вищого закладу освіти: Методичні рекомендації / Укл. В.Д.Базилевич, М.І.Поночовний, Н.І.Косарева. – К.: ІЗМН, 1997. – 28 с.
29. Особливості формування світогляду студентської молоді: Методичні рекомендації / Укл. В.О. Долгих, Ю.Д. Руденко, В.І. Шпак. – К.: ІЗМН, 1997. – 36 с.
30. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник / З.Н.Курлянд, Р.І.Хмельюк, А.В.Семенова та ін.; За заг.ред. З.Н.Курлянд. – К.: Знання, 2005. – 399с.
31. Планування і проведення організаційно-виховної роботи серед студентів: Методичні рекомендації / Укл. В.Д.Базилевич, М.І.Поночовний, І.В.Дзевульська – К.: ІЗМН, 1997. – 28 с.
32. Про організацію управління виховним процесом у вищих навчальних закладах освіти: Методичні рекомендації // Інформ. зб. Міносвіти України. – 1999. – №3-4. – С. 58-62.
33. Соловей М.І., Демчук В.С. Виховна робота у вищому навчальному закладі. – К.: Ленвіт, 2003. – 257 с.
34. Сучасні підходи та моделі розв'язання проблеми попередження правопорушень, наркоманії серед учнівської і студентської молоді. Зб. наук. статей та матеріалів передового досвіду. – К.: ІЗМН, 1997. – 288с.
35. Чижевський Б.Г. Актуальні проблеми побудови системи виховання в умовах державотворення // Педагогіка і психологія. – 1997. – №1. – С. 111-118.
36. Шляхтун П.П. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін навч. посібник / П.П. Шляхтун. – К. : Академія, 2011. – 224 с. – (Серія «Альма-матер»).
37. Щербань П. Українська національна ідея і сучасні проблеми виховання учнівської та студентської молоді // Вища освіта України. – 2005. – №4. – С. 62-67.
38. Ягоднікова В.В. Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі : навч. посібник / В.В. Ягоднікова. – К. : Персонал, 2011. – 70 с.